

TALABALARDA LIDERLIK QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH

G'ulomova Lobar Ilxomovna

Navoiy Davlat Pedagogika Universiteti 2-kurs magistranti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14543547>

Annotatsiya. Liderlik qobiliyati har bir sohada muvaffaqiyatga erishishda muhim rol o'ynaydi. Talabalar – kelajakda jamiyatning yetakchilari, mutaxassislar va innovatorlari bo'lib, ularning liderlik ko'nikmalarini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Ushbu tezisda, talabalarda liderlik qobiliyatini qanday rivojlantirish mumkinligi, uning ahamiyati va metodologiyasi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Yetakchilik, talaba, ta'lim, salohiyat, mahorat, ko'rish, muloqot, motivatsiya, empatiya, qaror qabul qilish, jamoada ishlash, loyiha, muhokama, ko'ngillilik, murabbiylik, oila, maktab.

DEVELOPMENT OF LEADERSHIP SKILLS IN STUDENTS

Abstract. Leadership skills play an important role in achieving success in any field.

Students are leaders, experts and innovators of society in the future, and it is desirable to develop their leadership skills. This thesis talks about how to develop leadership skills in students, its importance and methodology.

Keywords: Leadership, student, education, potential, skill, vision, communication, motivation, empathy, decision making, teamwork, project, discussion, volunteering, mentoring, family, school.

РАЗВИТИЕ ЛИДЕРСКИХ НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ

Аннотация. Лидерские качества играют важную роль в достижении успеха в любой сфере. Студенты – это лидеры, эксперты и новаторы общества в будущем, и их лидерские качества желательно развивать. В данной дипломной работе говорится о том, как развивать лидерские качества у студентов, ее важности и методологии.

Ключевые слова: Лидерство, студент, образование, потенциал, навыки, видение, общение, мотивация, сопереживание, принятие решений, командная работа, проект, обсуждение, волонтерство, наставничество, семья, школа.

KIRISH

Rahbarlik nafaqat mavqe, balki fikrlash masalasidir. Liderlik qobiliyatlarini, ayniqsa, yoshlik davrida rivojlantirish, odamlarga kelajakda yanada muvaffaqiyatli va samaraliroq bo'lish imkonini beradi.

Ushbu tezisda biz talabalarda yetakchilik salohiyatini ochish va rivojlantirishning turli usullariga to'xtalib o'tamiz.

Yetakchilikning asosiy tamal toshlari haqida gapirib o'tamiz.

Yetakchilik ko'plab turli xususiyatlarning kombinatsiyasi natijasida shakllanadi. Ulardan ba'zilari:

- Ko'rish: Kelajakni ko'rish va maqsadlar qo'yish qobiliyati.
- Muloqot: Fikrlarni aniq va samarali ifodalash qobiliyati.
- Motivatsiya: O'zini va boshqalarni rag'batlantirish qobiliyati.
- Empatiya: Boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va qadrlay olish.
- Qaror qabul qilish: Qiyin vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyati.
- Jamoaviy ish: Boshqalar bilan hamkorlik qilish orqali umumiy maqsadlarga erishish qobiliyati.

Liderlik Qobiliyatining Ahamiyati:

- *O'zini anglash va ishonch:* Talabalar o'zlarining qobiliyatlari va imkoniyatlarini tushunib, o'zini anglash orqali o'ziga ishonch hosil qiladilar. Lider bo'lish uchun bu holat zarur.

- *Jamiyatni rivojlantirish:* Talabalar liderlik qobiliyati orqali jamiyatda ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy rivojlanishni ta'minlashga hissa qo'shadi.

- *Innovatsiya va yangilik yaratish:* Liderlar yangiliklarga ochiq bo'lib, yaratgan fikrlarini amalga oshirishda muvaffaqiyatga erishadilar.

Talabalarda Liderlik Qobiliyatini Rivojlantirish Yo'llari:

- O'quv jarayonida liderlik ko'nikmalarini o'rgatish:
- Universitetlarda va maktablarda liderlik, kommunikatsiya va jamoaviy ishlarni o'rgatish.
- Liderlik bo'yicha maxsus treninglar va seminarlar tashkil qilish.

Amaliy tajriba va ijtimoiy faoliyatlar:

- Talabalar jamoaviy loyihalarda ishtirok etishlari, tadbirlar o'tkazishlari va ijtimoiy faoliyatlarga jalb qilishlari.

- Liderlikni jamoada sinab ko'rish va tajriba orttirish.

- Mentorlik tizimini rivojlantirish:

- Mentorlar tomonidan talabalar uchun tajribali rahbarlarning maslahatlari va qo'llab-quvvatlovi.

- Liderlikni rivojlantirishda mentorship tizimi talabalar uchun muhim resurs hisoblanadi.

Liderlikni Rivojlantirishda Eng Muqobil Metodlar:

-Qaror qabul qilish va mas'uliyat olish: Talabalar o'zlariga mas'uliyat yuklab, muammolarni hal qilish va qaror qabul qilishni o'rganadilar.

-Jamoaviy ish va hamkorlik: Liderlik qobiliyatini jamoaviy ish orqali rivojlantirish talabalar o'rtasida kuchli hamkorlik va ishonchni yaratadi.

-Emotsional intellektni rivojlantirish: Talabalar o'z emotsiyalarini boshqarish, boshqalarni tushunish va ularga yordam berish qobiliyatini rivojlantirishlari kerak.

-Inson resurslarini boshqarish: Talabalar o'z guruhlarini boshqarishda, har bir ishtirokchining kuchli tomonlarini tanib, samarali ishlashga yordam berishlari lozim.

Talabalarning yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun ko'plab tadbirlarni tashkil qilishi mumkin:

- Loyihaga asoslangan ta'lim: Talabalar o'z loyihalarini ishlab chiqish va boshqarish ularga mas'uliyat va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini beradi.

- Munozara klublari: Turli mavzularda muhokamalar tashkil etish o'quvchilarning muloqot va ishlantirish ko'nikmalarini yaxshilaydi.

-Ko'ngillilik loyihalari: Jamoatchilikka oid loyihalarda ishtirok etish talabalarda hamdardlik va ijtimoiy mas'uliyat hissini kuchaytiradi.

Yetakchilik lagerlari: Intensiv etakchilik o'qitish dasturlari talabalarga qisqa vaqt ichida sezilarli yaxshilanishlarni amalga oshirish imkonini beradi.

Talabalarning yetakchilik salohiyatini ochish usullari:

-Individual murabbiylik: Talabalarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash va ularga shaxsiy rivojlanish maqsadlarini belgilashda yordam berish.

-Mentorlik dasturlari: Tajribali odamlar tomonidan talabalarga yo'l-yo'riq ko'rsatish ularga o'z martaba maqsadlarini aniqlashga va professional tarmoqlarini kengaytirishga yordam beradi.

- Talabalar assambleyasi: Talabalarga maktab boshqaruvida o'z so'zini aytish imkoniyatini berish ularga demokratik jarayonlarni o'rganish imkoniyatini beradi.

Uyda etakchilik ko'nikmalarini qo'llab-quvvatlash usullari:

- Mas'uliyatni berish: Bolalarga uy atrofidagi vazifalarni berish ularga mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga yordam beradi.

- Qaror qabul qilishni o'rgatish: Bolalarga o'zlari qaror qabul qilishlariga imkon berish ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi.

- O'rnak bo'lish: Bolalar ota-onalarining xatti-harakatlarini kuzatish orqali o'rganadilar.

Ota-onalar yetakchilik fazilatlarini namoyon qilsalar, bu bolalarda bu xususiyatlarni rivojlantirishga ilhomlantiradi.

Xulosa o'rnida shuni ayta olamizki talabalarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish nafaqat ularning shaxsiy muvaffaqiyatiga, balki butun jamiyatning taraqqiyotiga katta hissa qo'shadi.

Yangi avlod liderlari, o'z bilimlari va qobiliyatlari bilan jamiyatni ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy jihatdan rivojlantirishga yordam beradi. Shuning uchun, talabalarga sifatli ta'lim, amaliy tajriba va yetarlicha qo'llab-quvvatlashni ta'minlash juda muhimdir.

REFERENCES

1. E. G'.G'oziyev. Yosh davrlari psixologiyasi. – T,; O'qituvchi
2. N. G'.Kamilova. Xulqi og'ishgan bolalarpsixologiyasi.- T.: 2014 196 bet
3. M. G. Davletshin va boshqalar. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya- T,; Toshkent.: 2001-yil 274 bet
4. Andreyeva G.M. Sosialnaya psixologiya. M. 2004. 290 b
5. Grigorieva, M. V. (2018). Maktab muhitida adaptiv shaxsning moslashuvchanlik tayyorgarligi turlari. Saratov universitetining nashri. Ser. Ta'limakmeologiyasi. Rivojlanish psixologiyasi, 7 (1), 56-61
6. <https://www.psychologies.ru/>